

PEDAGÓGUS-OLDAL

Szeged gyermek- és ifjúságvédelmi problémái

A gyakorlóév tapasztalatai

Az utóbbi időben nagyon sokat beszélünk ifjúságunk helyzetéről és problémáiról. Nem oly régen szervezték meg a Gyermek- és Ifjúságvédelmi Bizottságot és operatív egységeket, melyeknek feladata a fiatalok nevelése és bűncselekményeinek megelőzése. Az operatív egységek feladata állandóan látogatni azokat a helyeket, ahol a fiatalok nagyobb számban megfordulnak, így: mulatóhelyeket, mozikat, italboltokat stb. Foglalkozni kell azokkal a szülőkkel is, akik felelőtlenül nevelik gyermekeiket, és rá kell mutatni nevelési hiányosságaira. Fogyanatosíthatnak többek között szociális intézkedéseket, közbenjárhatnak egyes fiatalok munkába helyezésében is. Elég sokoldalú feladatot kell ellátniuk.

A Gyermek- és Ifjúságvédelmi Bizottság és az operatív egységek megalakítása nagyon jó gondolat volt, azonban eredményes munkájukat igen gátolta a szülőknek és a társadalomnak is bizonyos mértékű közömbössége.

Nem helyes az a megállapítás, hogy a mi ifjúságunk rosszabb, mint a régi volt. Nem sőt a helyzet, és nincs is okunk pesszimistának látni ifjúságunk helyzetét. De azt bátran elmondhatjuk: ha a szülők és a társadalom tagjai többet törődnek a fiatalokkal, akkor jóval kevesebb lenne a hiba, mint ami jelenleg még megtalálható.

A következőkben a Szegeden fellelhető hibákról és hiányosságokról szövelek. Azokról a hibákról, amelyek jellemzőek, de a szülők és a társadalom törődésével könnyen megszüntethetők lennének.

1. A fiatalok bűncselekményeiről készített statisztikák arról tanúskodnak, hogy a vádlottak nagy százalékban kisebb lopások miatt kerültek a bíróság elé. A fiuknál — a szülői közömbösségen és nem törődésén kívül — az evés-ivás, cigarettázás, lányoknál pedig a szép öltözködés vágya volt az ösztönző erő. Az is kimutatható, hogy a vádlottak 70–80 százaléka nem fejezte be az általános iskolát. Az első kötelezőmunka a leckék és házi feladatok elhanyagolásával kezdődött, hazudozással, majd iskolakerüléssel folytatódott, végül bukással, osztályszámvetéssel fejeződött be. Az iskolát kerülő gyerek azután rossz barátok közé került, s meg sem állt azután a bíróságon.

2. A statisztikák arról is beszélnek, hogy a legtöbb fiatalok vádlott családi helyzete sem volt kielégítő. Vagy az apa hiányzott a családból, vagy az édesanya távozott el. Sok esetben a szülők családi élete is helytelen volt. Pokol, szeretetnélküli és rideg volt a légkör. A gyermek menekült ebből a világból, s az erkölcsi normák ismerete nélkül könnyen lépett a rossz útra, hozzá nem való barátok segítségével.

3. Nagyon sok szülő az iskolára hárítja a felelősséget a gyermek sorsáért. „Iskolába adtam a fiam, nevelje meg az iskola.” Helytelen álláspont. A gyermek csak napjának egy részét tölti az iskolában. Ha odahaza nem törődnek vele, minden leperog róla, amit az iskolában magarávott.

4. Gyakori és könnyen tévútra vezető nevelést rejt magában a mindent megbecsülő szülői nevelés is. Ezek a szülők mindent elhisznek a gyermeküknek. Yak szeretetükben néha odáig eljutnak, hogy kellemetlen rágalommal illetik az iskolát. S mi az eredmény? Az ilyen dőlgetett gyermekek roppannak össze legelőször az életben, és önkényesen el legelőször a szülőket. Rengeteg példa van erre az életben. A múltkor egy 60 éves édesanya állt a bíróság előtt. Azt kérte a bíróságtól, hogy kötelezzék a leányát arra, hogy őt eltartsa. Valamikor az édesanya tejbe-vajba fürösztötte a lányát, dédelgette és

kényeztette. De nem nevelte az embereket megbecsülésre. Természetes, hogy szüleit sem becsülte a lány. Hol volt a hiba? A nevelésben. Most is nagyon sok gyermekért könnyező szülőt lát az ember, de kevés olyan fiatal, aki a szüleiért könnyezik.

5. Nagyon nehéz probléma annak a megoldása, hogy mi legyen azokkal a gyermekekkel, akiknek az apjuk és az édesanyjuk is dolgozik. Ezen a téren még nagyon sok tennivaló van. Lehetne szabályozni a nők munkaidőjét. Több édesanya hajlandó volna kevesebbet dolgozni, hogy jobban nevelhesse a gyermekét. Nem egyszerű probléma, hisz a munkaidő csökkenése a család életszínvonalának a csökkenését is jelentené. De ezzel a kérdéssel mégis foglalkozni kellene, mert jóval nagyobb erkölcsi kár származik a gyermekekre, mint amit esetleg anyagiakban a teljes munkaidő hoz. Most elsőrendű feladat ebben az esetben az iskolai tanulószobák további szélesítése.

6. Nagyon sok baj származik a gyermekekre a könnyelmű válaszok miatt. Hosszabb idő óta figyelem két iskola életében azoknak a tanulóknak a sorsát, akiknek szülei elváltak. Öt tanuló — tíz közül — két jeggyel romlott, kettő elbukott. Mindössze három tanuló tartotta meg eredeti bizonyítványát. A válasz tehát a gyermek szempontjából nem magányos.

7. A felzaklatott családi élet nyomán még szomorúbb példák adódnak. Gyopáros Vince rajongásig szerette az anyját. S amikor észrevette, hogy az édesapja helyett más férfit talált az anyja, szinte meghasonlott önmagával. Elkezdett fiatalokré léte inni. S hivatalos pénz hiánya miatt bíróság elé került. Itt első sorban az anyja volt a bűnös. Jorda Kató ugyancsak az anyjától tanulta a rossz példát. Végül maga is vérbajt kapott, majd gyermekölésért került a bíróság elé.

8. Sokszor látunk Szegeden részeg embereket az utcán. Nem jó példa a fiatalok előtt. De a legtöbb esetben a felnőtt részére is tragédiával végződik. Kriván Mihályt ezért hagyta ott a családja. Végül is öregségében és elhagyatottságában felakasztotta magát. Különösen elítélendő az, hogy Szegeden a vendéglők és ital-

boltok még mindig kiszolgálják a fiatalokat. Ezeket a vezetőket szemben kellene el kellene járn.

9. Ugyancsak rossz példát szül a társadalmi tulajdon elleni vétség a felnőttek részéről. Több esetben hivatkoztak a fiatalok arra, hogy azért vittem el, mert mások is vitték.

10. Helytelen szegedi szokás a mozi előtti „adakozás” is. A kis Kolompár Pista is mozi előtti kéregetéssel kezdte. Végül úgy megszokta a dologtalanságot, hogy lopásra is vetemedett.

11. Nagyon sok szülő nem akarja komolyan venni azt a rendeletet, hogy az esti mozielőadásokra iskolás gyereket nem lehet vinni. Az ellen is tiltakoznak, hogy a tanulóknak este otthon kell tartózkodniuk. Rengeteg esetet tudnék mondani erre vonatkozóan, mikor az esti csavargással, kimaradozással kezdődött a gyermek veszte. Különösen fiatal lányok esetében.

Természetes, hogy rengeteg probléma maradt még nyitva. Pl. a tovább nem tanuló fiatalok problémája, az ifjúság egymás közötti viselkedése, a sportoló fiatalok ügye és így tovább. Szükség volna több tanulószobára, napközi- és gyermekotthonra. Szükség volna népszerű, novellisztikus formában megírt kiadványokra, melyek a felvilágosító munkát, a társadalom pedagógiai nevelését szolgálják. Olyan intézetek-re, ahova a különleges pszichikai kezelést igénylő fiatalokat el lehetne helyezni. És szükség volna több nevelőmunkára a tömeg között a társadalmi szervek részéről. Fokozottabban kell törődni a nevelők megbecsülésével, és itt lenne az idő a kommunista erkölcs fogalmának a kifejtésére és tudatosítására.

Hangsúlyozni szeretném, hogy e rövid vázlatban nem törekedtem a teljességre. Olyan szerzőgazdó területe ez a probléma az életnek, hogy sokat lehetne róla beszélni. Biztosra veszem, hogy olvasóimnak is vannak ezen a téren tapasztalatai, illetve véleményei. Örülök annak, ha ezeket közölnék, hisz minden felismerés és helyes nevelési mód közelebb visz bennünket célunkhoz: az ifjúság helyes világnézetének és erkölcsének a kialakításához.

Bánfalvi József

* E cikk rövid kivonata a június 20-án megrendezett nagysikerű szegedi ifjúságvédelmi ankét előadásának, melyet olvasóink kérésére közlünk lapunkban.

Az énekes tagozatú osztályokról

Mindezekből világosan kitűnik, hogy ez az iskolatípus igen fontos társadalomformáló szerepet tölt be és a szocialista társadalom részére komoly kultúrigenynyel rendelkező, általánosan művelt embert nevel.

A közismereti tárgyak mindegyikét az éneklő általános iskolában is a rendes általános iskolák tanterve szerint tanítják. Tehát az innen kikerülő növendékek pontosan olyan előképzettséggel léphetnek a különböző középiskolákba, mint a többi általános iskola nyolc osztályát végzett tanulók. Az énektanítás heti hat órában folyik, ami ugyan heti négy többlet órát jelent, de túlterheléstől tartani nem kell, mert a válogatott hallású gyermekek könnyedén és játszva sajátítják el az éneklőkor anyagát. Az énektanítás és a közismereti tárgyak tanítása szoros kapcsolatban áll egymással és a rendszeres énektanítás komoly kihatással van a közismereti tárgyak elsajátítására.

Eredményeink között első sorban kell megemlíteni arról a hatásról, melyet az énektanítás a helyesírási készségre gyakorol. Ugyanis a kiművelt jó hallás és a ritmusrészék fejlesztésével tapasztalatunk szerint a tanulóknak komoly helyesírási készség alakul ki. A két tantárgy kapcsolatát bizonyítja az a tapasztalat, hogy az énektanulásban és nyelvtanban elért eredmények egy-egy tanulónál párhuzamosan haladnak és az osztályzatok többnyire megegyezők.

AZT HISZEM, minden gyakorlóéves tanár számára nagy segítség.

A GYAKORLATI oktatómunka arról győzt meg, hogy igen sokat kell kísérletezni a kezdő pedagógusnak amíg kialakítja saját, megfelelő oktatási módszerét. Sajnos még mindig nem sikerült elérnem, hogy az ötven perces tanórát arányosan beosztsszam az elvégzendő anyag mindent tekintve eredményes feldolgozására. Ennek oka véleményem szerint az, hogy az orosz tananyag globális és egy órára eső mennyisége nagy, és mint kezdő pedagógus nem mindig tudok megküzdeni az ebből adódó feldolgozási nehézségekkel. Különösen az új anyag begyakorlására jut kevés időm, ami pedig a nyelvtanulásnak elengedhetetlen feltétele. Nagy gyakorlati rendelkező kártársaim ebben az évben 8 orosz órám maradt el.

EZEKNEK a problémáknak leküzdésére sok segítséget kaptam iskolám vezetőitől és kártársaimtól, de mivel még így is problémák és azt hiszem általános jelenségek, szükségesnek éreztem gyakorlati kártársaim nevében is beszélni róluk.

(K-né)

A pedagógusok nyári továbbképzéséről

A pedagógusok szervezett ideológiai és szakmai továbbképzését az állam irányítja. Ez azt jelenti, hogy az államapparátus minden fokon a minisztériumtól az igazgatóig felelős a hozzátartozó pedagógusok politikai és szakmai ismereteinek bővítéséért.

A tanulás fő formája az egyéni tanulás. A különböző kollektív tanulási formák: előadások, tápasztalatcserék, viták stb., csak kiegészítői az egyéni tanuláshoz és csak abban az esetben lehetnek eredményesek, ha bizonyos önállóan elsajátított ismeretekre épülnek.

A nyári tanévzárással nem zárul le az oktató-nevelő munka jobbra, eredményesebbé tételéért való fáradozás. Pedagógusaink a következő tanévet az előzőnél is nagyobb felkészültséggel, szakmai ismeretekben gazdagabban akarják és fogják megkezdeni. Ezt a célt szolgálják a nyári folyamán szervezett ankétok, konferenciák, szakmai kirándulások. Szeged viszonylatában az oktatási osztály és a Pedagógus Szakosztály július 2. és 14. között a körzeti igazgatók és az összevont osztályos általános iskolai nevelők részére szakmai továbbképző tanfolyamot indít. Ennek

a tanfolyamnak a tematikai gerincét az új alsótagozatos tanterv megbeszélése és megvitatása képezi. Az általános didaktikai kérdések megbeszélésén túlmenően a legfontosabb feladatok az új tanterv csiszolása, a gyakorlatba való átültetése. A Mezőgazdasági és Erdészeti Technikumban húsz szegedi biológiai szakos nevelő nyári mezőgazdasági gyakorlaton vesz részt, mely biztosítja annak, hogy a gyermekek által már amúgy is kedvelt tantárgy a következő tanévben még érdekesebb lesz és még több hívet toboroz a nővédek közül. De nemcsak a biológiai szakosok, hanem a fizikusok, kémikusok, földrajz és történelem oktatók is igyekeznek tudásukat még szélesebb tapasztalatokra alapozni. A felsoroltak közös szervezett nyári tanulmányi kirándulásokon vesznek részt, melynek értéke éppen abban rejlik, hogy a kirándulások kiértékelése több szaktanár, több szaktárgy szempontjából történik.

—sch—

HÍREINK

— A középiskolákban a felvételek lezárultak. A legtöbb helyen már a beiratkozások is megtörténtek. A felvett tanulók 98 százaléka be is iratkozott.

— Tizenhárom első osztály nyílt Szeged gimnáziumaiban. Így a technikumban fel nem vett és átirányított tanulók felvétele is lehetségessé vált. Valamennyi arra érdemes és továbbtanulni kívánó általános iskolát végzett tanuló középiskolai továbbtanulását az oktatási osztály biztosítani tudta.

— Az 1955–56-os tanévben 525 szegedi nevelő vett részt szervezett ideológiai továbbképzésben. Különösen a XX. kongresszus anyagát feldolgozó szemináriumokon tanúsították a résztvevők nagy érdeklődést.

— Július 1-től az általános és a középiskolákban hetenként egyszer, de legfeljebb kétszer kell inspekciós szolgálatot tartani a pedagógusoknak.

— A nyári szünet alatt — augusztus 1-ig, míg a korrekpetálások meg nem kezdődnek — a pedagógusok háromszor vehetnek igénybe 50 százalékos utazási kedvezményt. A most megjelenő Oktatási Közlönyben részletes ismertetés jelenik meg erről.

Dr. Domonkos Mihályné
ált. isk. nevelő